МҰХИТТАҒЫ ТІРШІЛІК ДҮНИЕСІ

ПЛАНКТОН

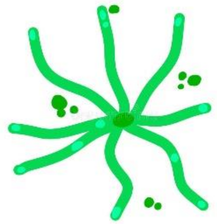

(ҚАЛҚЫП ЖҮРЕТІН)

ЗООПЛАНКТОН ФИТОПЛАНКТОН

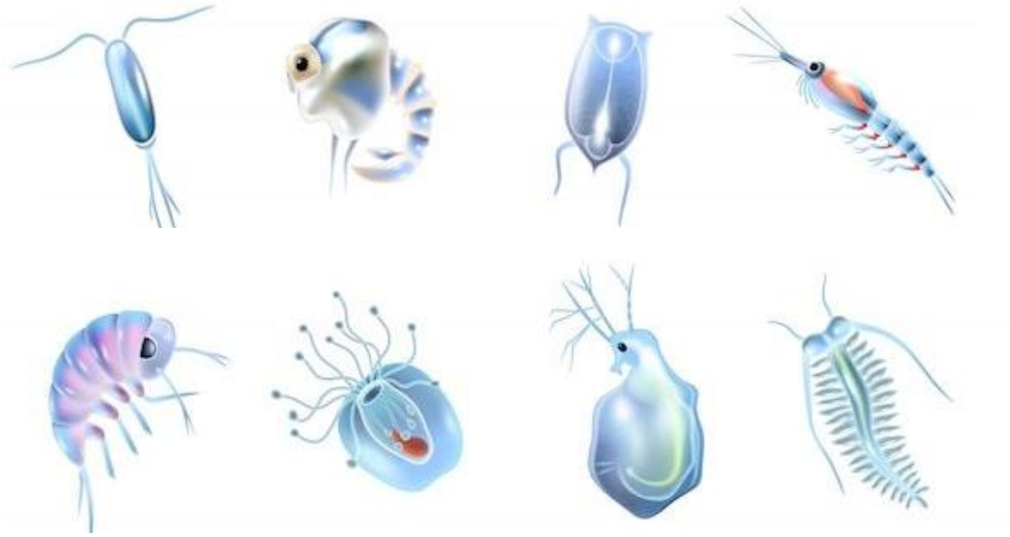

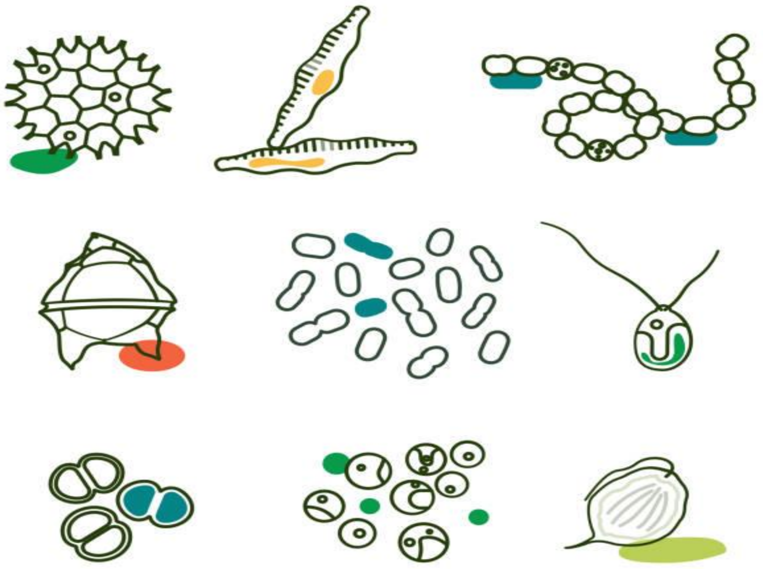

НЕКТОН

(ЖҮЗІП ЖҮРЕТІН)

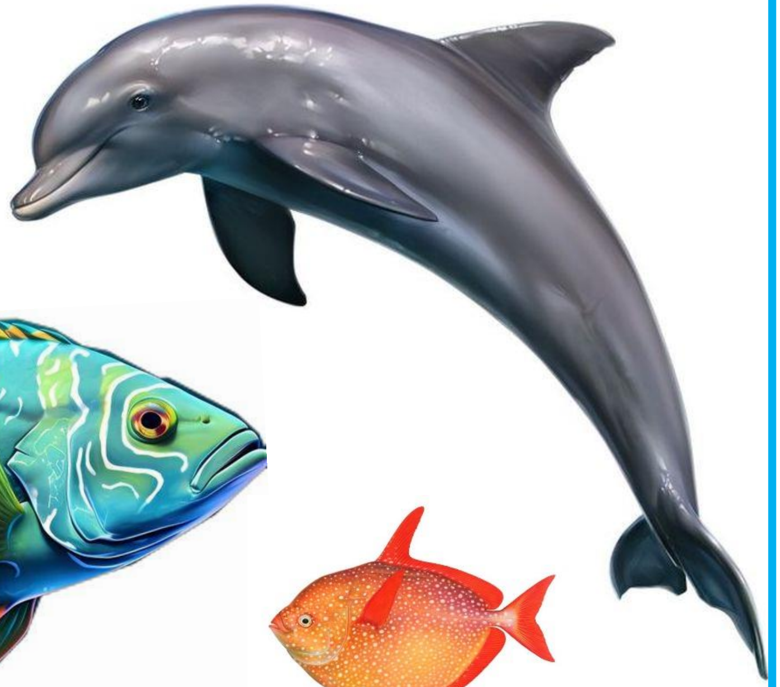

ТЕҢІЗ СҮТҚОРЕКТІЛЕРІ

МОРЖ

ДЕЛЬФИН

КАШАЛОТ

КИТ

ИТБАЛЫҚ

БЕНТОС

(ТҮПКІ СУДА ЖҮРЕТІН)

КӘСІПТІК МАҢЫЗЫ БАР БАЛЫҚТАР

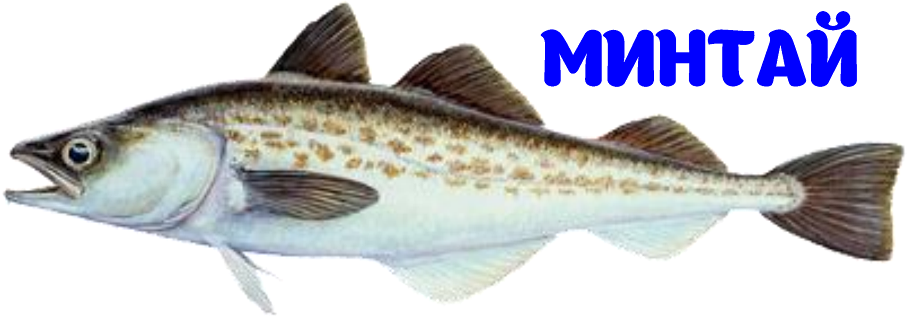

МИНТАЙ

ТАБАНБАЛЫҚ

САРДИНА

ПАЛТУС

АНЧОУС

БЕКІРЕ

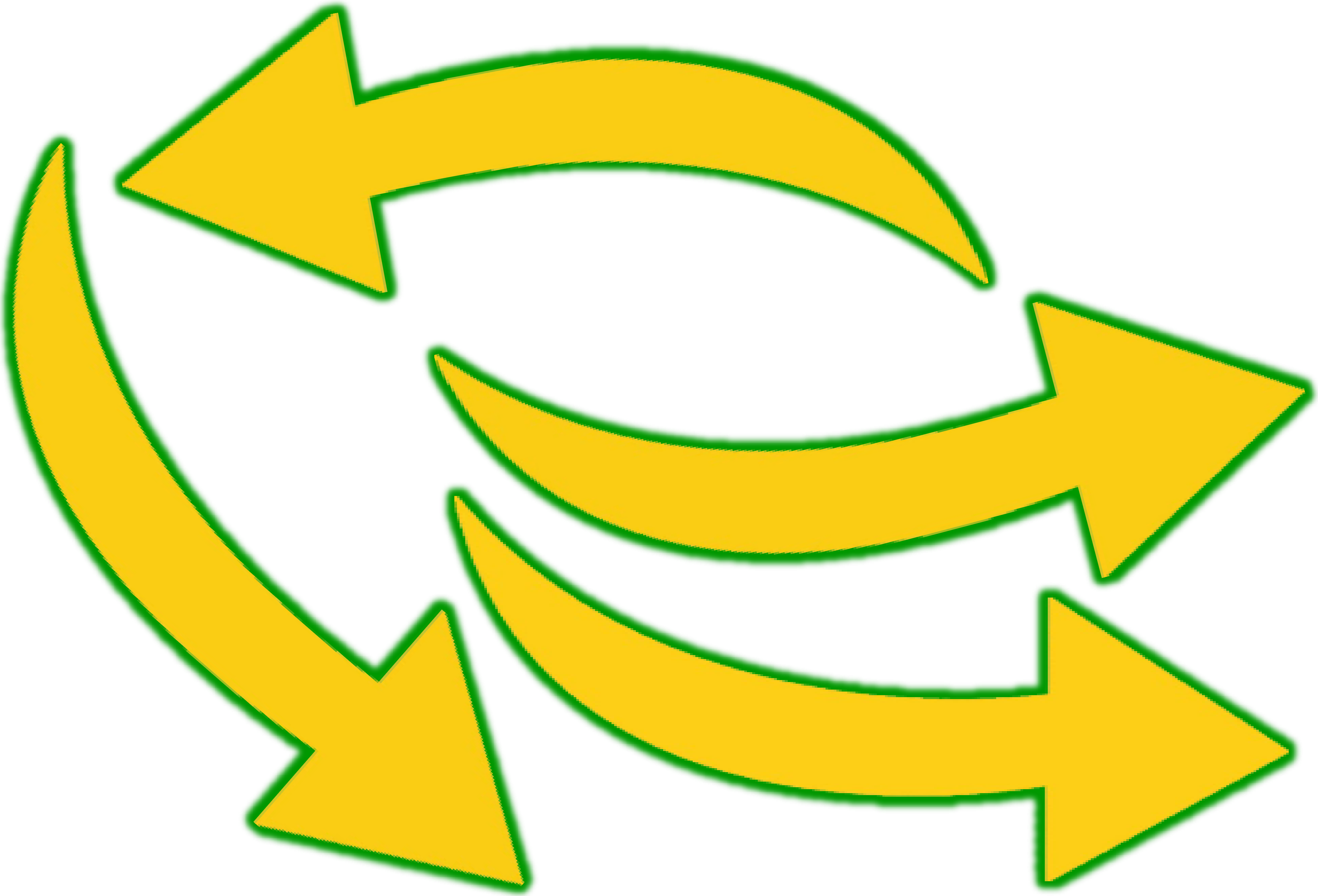

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ҚАБЫҚ

ЗАТ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ АЙНАЛЫМЫ

БІРТҰТАСТЫҚ ЗАҢДЫЛЫҒЫ

ЫРҒАҚТЫЛЫҚ ЗАҢДЫЛЫҒЫ

ЗОНАЛЫЛЫҚ ЗАҢДЫЛЫҒЫ

БИОСФЕРА

ЛИТОСФЕРА

АТМОСФЕРА

ГИДРОСФЕРА

ХАЛЫҚ САНАҒЫ

БЕЛГІЛІ БІР УАҚЫТ ІШІНДЕ ЕЛДІҢ ӘРБІР ТҰРҒЫНЫН СИПАТТАЙТЫН ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК МӘЛІМЕТТЕРДІ ЖИНАУ, ӨҢДЕУ, ТАЛДАУ ЖӘНЕ ТАРАТУ ҮДЕРІСІНЕН ТҰРАТЫН МЕМЛЕКЕТТІК ІС-ШАРА

ORDEM E PROGRESSO

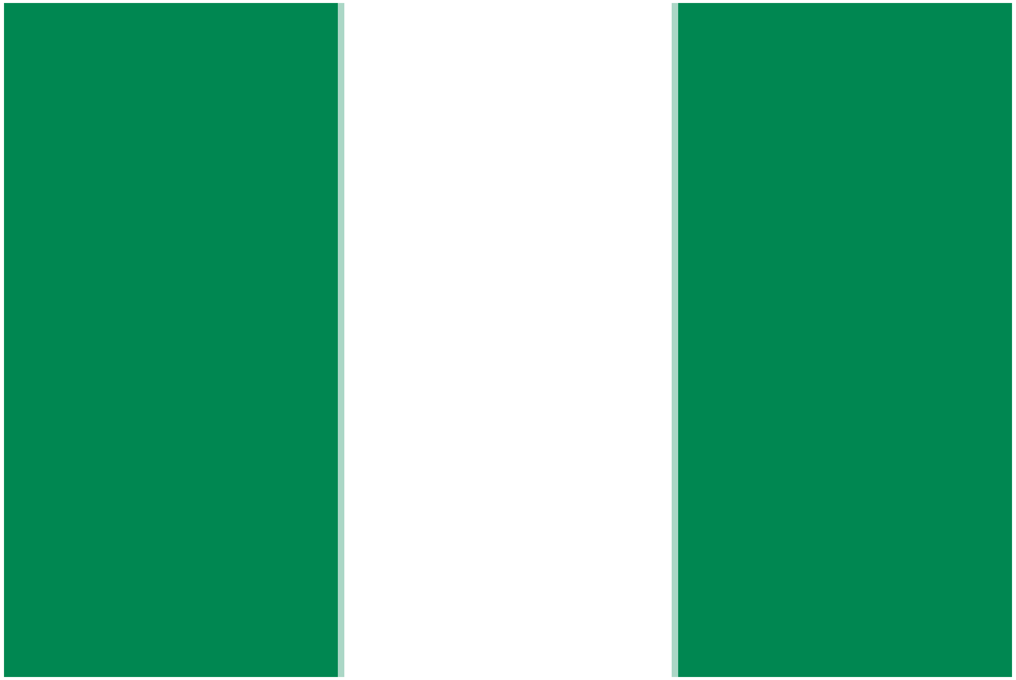

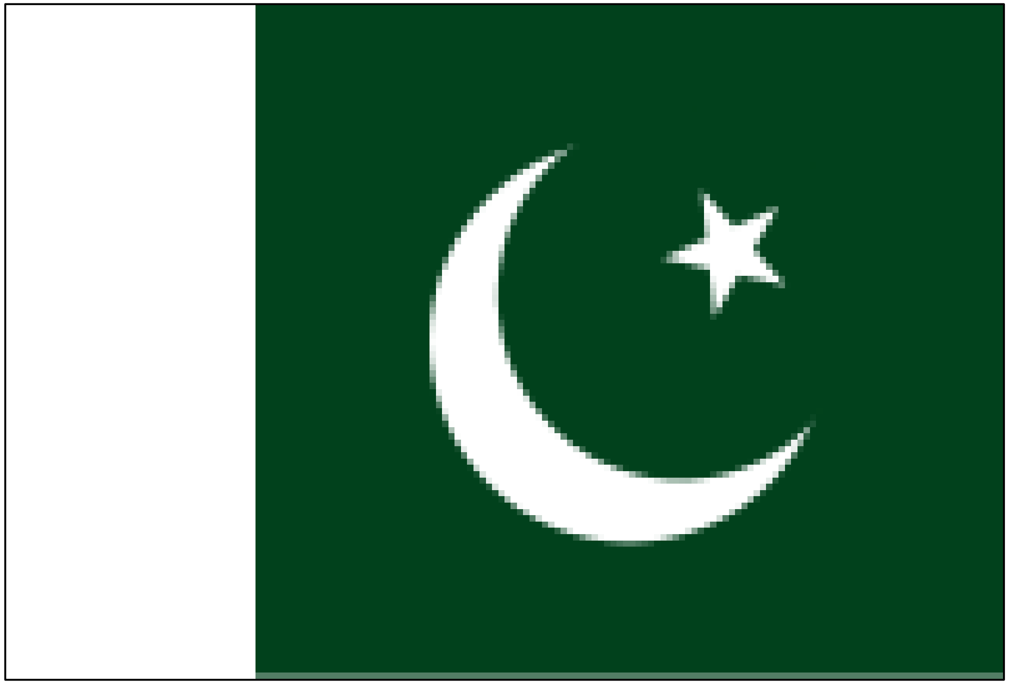

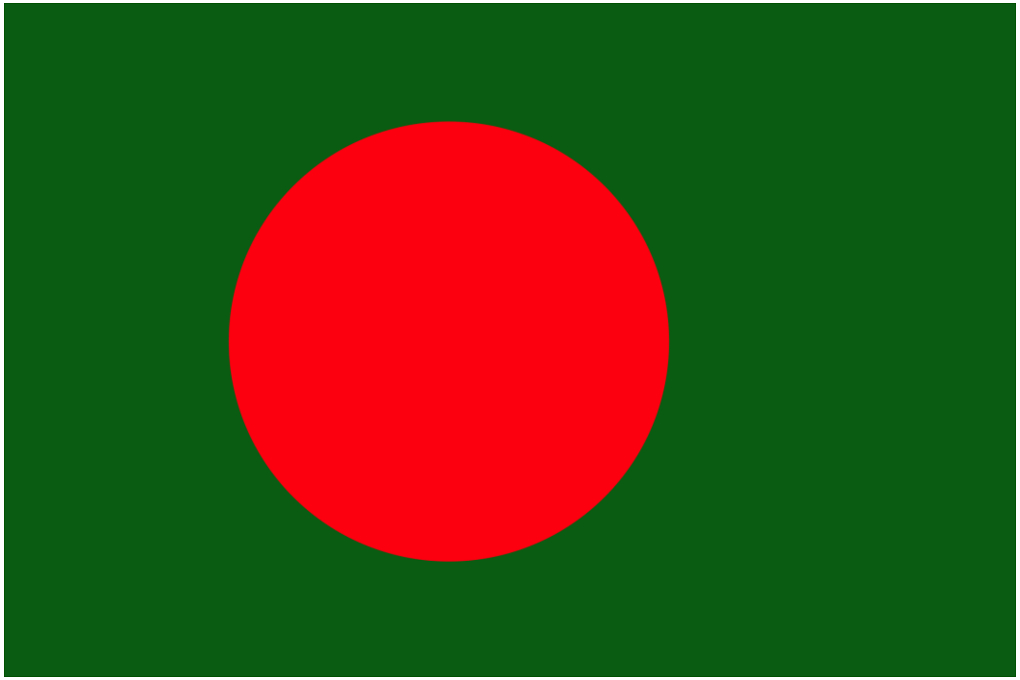

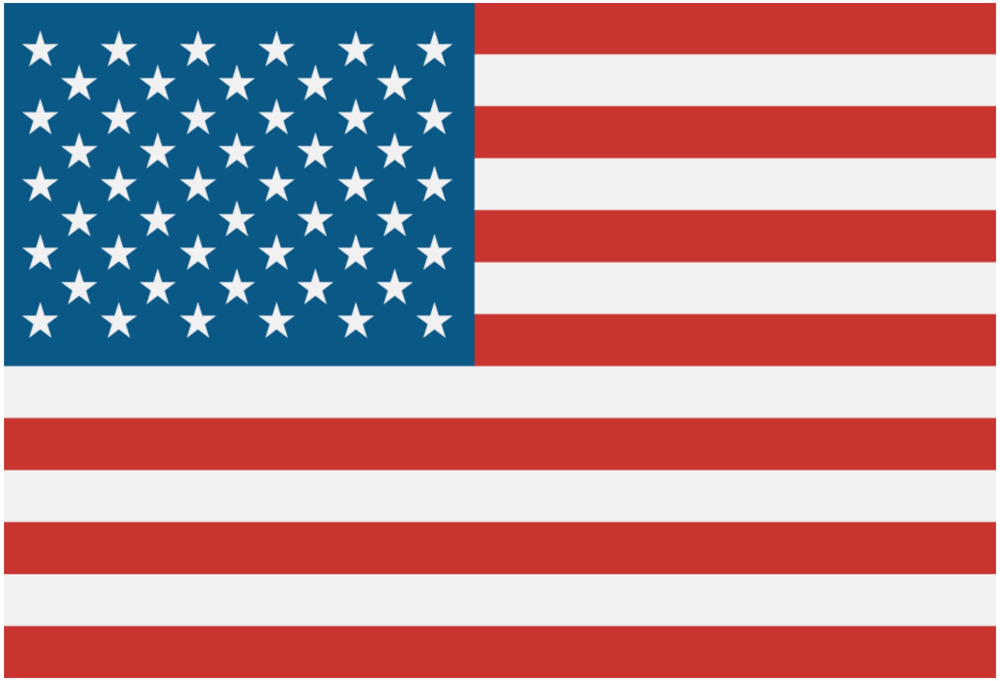

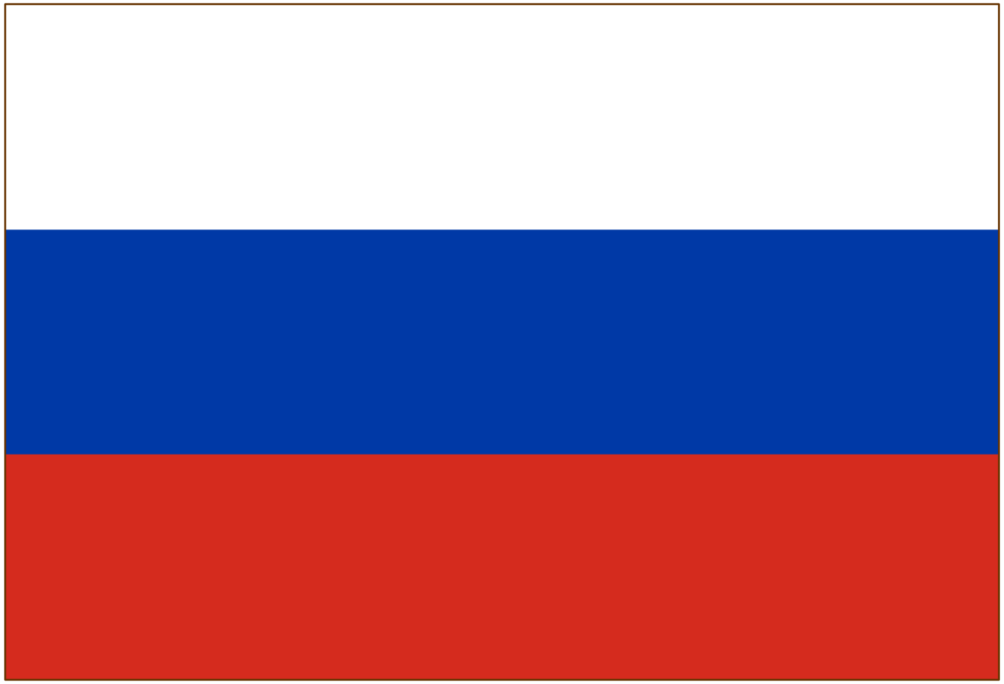

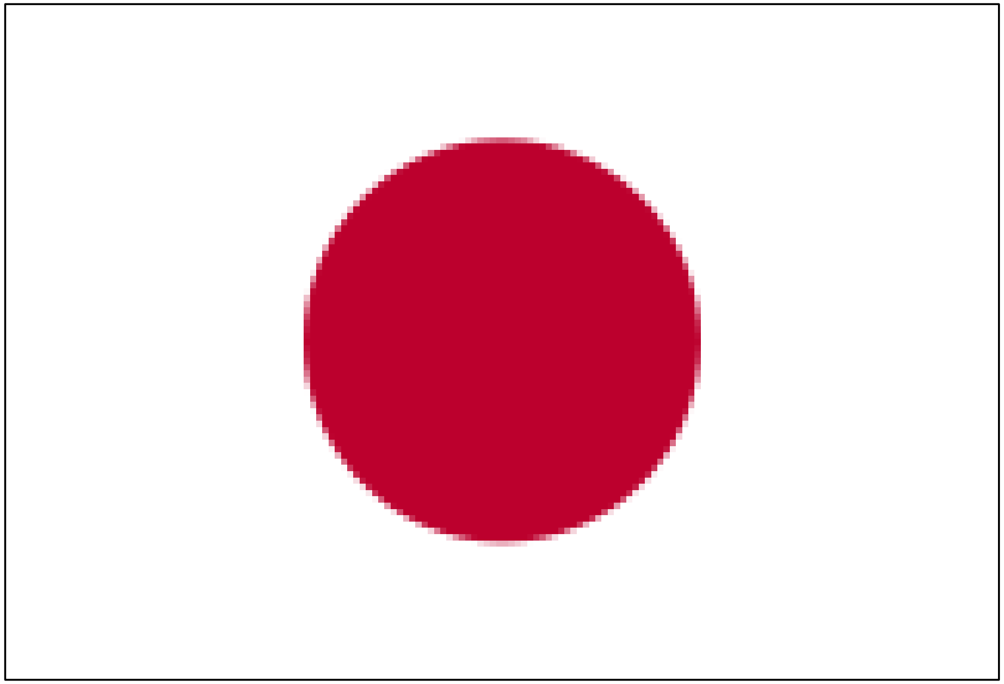

ХАЛЫҚТЫҢ ҚҰРЫЛЫЛЫМЫ

ЖЫНЫСЫ

ЖАСЫ

НЕКЕГЕ ҚАТЫСЫ

ОТБАСЫЛЫҚ МӘРТЕБЕСІ

ДӘСТҮРЛІ ТҮР

МЕХАНИКАЛЫҚ ӨСІМ =

ИММИГРАНТ+ ЭМИГРАНТ

ДӘСТҮРЛІ ТҮРДЕГІ ЕЛ

СОМАЛИ

ХАЛЫҚ САНЫ ЕҢ КӨП ЕЛ

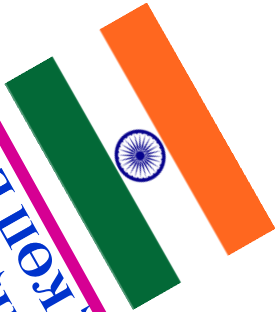

КҮРДЕЛІ ОТБАСЫ

ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ТҮР

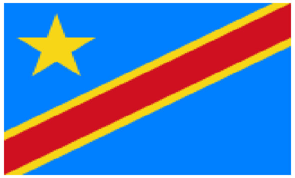

ТАБИҒИ ӨСІМ =

ТУУ+ӨЛУ

ӨТПЕЛІ ТҮРДЕГІ ЕЛ

ЕГИПЕТ

НУКЛЕАРЛЫҚ ОТБАСЫ

КЕҢЕЙТІЛГЕН ҰДАЙЫ ӨСУ

ТҰРҒЫНДАРДЫҢ САНЫ КӨП

УИЛЬЯМ ПЕТТИ

ХАЛЫҚ САНЫНА АЛҒАШ БАҒА БЕРГЕН

Жеке жұмыс: Демографиялық көрсеткіштерді есептеңіз.

Берілгені:

2023 жылғы санақ бойынша Қ елінде 19 000 000 халық бар екені анықталды. Жыл соңына дейін 540 000 сәби туылып, 130 000 адам қайтыс болды. Ел аумағына 20 000 адам көшіп келіп, 5000 адам көшіп кетті.

Табу керек:

1. Халықтың табиғи өсімі
2. Халықтың механикалық өсімі
3. Туу коэффициенті
4. Өлу коэффициенті
5. Механикалық өсім коэффициенті
6. Халықтың жалпы өсімі

Жеке жұмыс: Демографиялық көрсеткіштерді есептеңіз.

Берілгені:

2023 жылғы санақ бойынша Қ елінде 19 000 000 халық бар екені анықталды. Жыл соңына дейін 540 000 сәби туылып, 130 000 адам қайтыс болды. Ел аумағына 20 000 адам көшіп келіп, 5000 адам көшіп кетті.

Табу керек:

1. Халықтың табиғи өсімі
2. Халықтың механикалық өсімі
3. Туу коэффициенті
4. Өлу коэффициенті
5. Механикалық өсім коэффициенті
6. Халықтың жалпы өсімі

Жеке жұмыс: Демографиялық көрсеткіштерді есептеңіз.

Берілгені:

2023 жылғы санақ бойынша Қ елінде 19 000 000 халық бар екені анықталды. Жыл соңына дейін 540 000 сәби туылып, 130 000 адам қайтыс болды. Ел аумағына 20 000 адам көшіп келіп, 5000 адам көшіп кетті.

Табу керек:

1. Халықтың табиғи өсімі
2. Халықтың механикалық өсімі
3. Туу коэффициенті
4. Өлу коэффициенті
5. Механикалық өсім коэффициенті
6. Халықтың жалпы өсімі

Жеке жұмыс: Демографиялық көрсеткіштерді есептеңіз.

Берілгені:

2023 жылғы санақ бойынша Қ елінде 19 000 000 халық бар екені анықталды. Жыл соңына дейін 540 000 сәби туылып, 130 000 адам қайтыс болды. Ел аумағына 20 000 адам көшіп келіп, 5000 адам көшіп кетті.

Табу керек:

1. Халықтың табиғи өсімі
2. Халықтың механикалық өсімі
3. Туу коэффициенті
4. Өлу коэффициенті
5. Механикалық өсім коэффициенті
6. Халықтың жалпы өсімі

$$K_T = \frac{T}{X} \times 1000$$

K_T - туу коэффиценті

T- туылған балалар саны

X - елдегі халық саны

$$К_{ө} = \frac{Ө}{Х} \times 1000$$

$К_{ө}$ - өлім коэффиценті

Ө - өлген адамдар саны

Х - елдегі халық саны

$$К_{и} = \frac{И}{Х} \times 1000$$

$К_{и}$ - көшіп келгендер коэффиценті

И - көшіп келгендер саны

Х - елдегі халық саны

$$К_{Э} = \frac{Э}{Х} \times 1000$$

$К_{Э}$ - көшіп кеткендер коэффиценті

Э - көшіп кеткендер саны

Х - елдегі халық саны

$$К_м = К_и - К_э$$

$К_м$ - механикалық өсім коэффиценті

$$K_{т.ө} = K_{т} - K_{ө}$$

$K_{т.ө}$ — табиғи өсім коэффиценті

ДАМУШЫ ЕЛДЕРДЕГІ ПРОБЛЕМАЛАР
ТУУ ӨТЕ ЖОҒАРЫ
БАЛАЛАР ҮЛЕСІНІҢ АРТУЫ
ЕҢБЕККЕ ҚАБІЛЕТТІ ХАЛЫҚ САНЫНЫҢ КӨБЕЮІ
ХАЛЫҚ САНЫН АЗАЙТУ ҮШІН САЯСАТ ЖҮРГІЗЕДІ
ӨМІР СҮРУ ЖАСЫНЫҢ АЗАЮЫ
ӨЛІМНІҢ ЖОҒАРЫ БОЛУЫ

ДАМЫҒАН ЕЛДЕРДЕГІ ПРОБЛЕМАЛАР
ТУУДЫҢ ТӨМЕНДІГІ
БАЛАЛАР ҮЛЕСІНІҢ КЕМУІ
ЕҢБЕККЕ ҚАБІЛЕТТІ ХАЛЫҚ САНЫНЫҢ АЗАЮЫ
ХАЛЫҚ САНЫН КӨБЕЙТУ ҮШІН САЯСАТ ЖҮРГІЗЕДІ
ӨМІР СҮРУ ЖАСЫНЫҢ ҰЛҒАЮЫ
ӨЛІМНІҢ ЖОҒАРЫ БОЛУЫ

ЗОНАНЫ ТҮГЕЛДЕЙ ДЕРЛІК ШӨПТЕСІН ӨСІМДІКТЕР АЛЫП ЖАТЫР. ЫЛҒАЛ ЖЕТІСПЕГЕНДІКТЕН АҒАШТАР АЗ ӨСЕДІ. АҒАШТАР ӨЗЕН АҢҒАРЛАРЫНЫҢ БОЙЫНДА ҒАНА КЕЗДЕСЕДІ, ОЛАРДЫ ТОҒАЙ ДЕП АТАЙДЫ. ТОПЫРАҒЫ ӨТЕ ҚҰНАРЛЫ ҚАРА ЖӘНЕ КАШТАН ТОПЫРАҚ. ТАБИҒАТЫ ӨТЕ КҮШТІ ӨЗГЕРІСКЕ ҰШЫРАҒАН

ҚОҢЫРЖАЙ БЕЛДЕУЛЕРДЕ БІРНЕШЕ ЗОНАЛАР ЖИЫНТЫҒЫНАН ТҰРАДЫ. ЖАЗЫ ЖЫЛЫ, ҚЫСЫ СУЫҚ. ЖЫЛДЫҚ ЖАУЫН-ШАШЫН МӨЛШЕРІ ЖОҒАРЫ, БУЛАНУШЫЛЫҚ ТӨМЕН, СОЛ СЕБЕПТІ БАТПАҚТЫ ЖЕРЛЕР КӨП, ӨЗЕНДЕР МОЛ СУЛЫ, ТОПЫРАҒЫ КҮЛГІН ТҮСТІ. НЕГІЗГІ АҒАШТАРЫ ШЫРША, ҚАРАҒАЙ, БАЛҚАРАҒАЙ, САМЫРСЫН, ЖИДЕКТЕР МЕН САҢЫРАУҚҰЛАҚТАР

КЛИМАТЫ ӨТЕ ҚАТАЛ, КҮШТІ, ҚАРЛЫ ЖЕЛДЕР ЖИІ СОҒАДЫ, ҚАР ЖАМЫЛҒЫСЫ 7-9 АЙ ЖАТАДЫ. МҮКТЕР МЕН ҚЫНАЛАР ҒАНА ӨСЕДІ. «БҰҒЫ МҮГІ» ДЕП АТАЛАТЫН ӨСІМДІК СОЛТҮСТІК БҰҒЫЛАРЫНЫҢ НЕГІЗГІ АЗЫҒЫ. АЛ ОҢТҮСТІККЕ ҚАРАЙ ЖЕРГЕ ТӨСЕЛІП ӨСЕТІН ҚАЙЫҢДАР МЕН САМЫРСЫННАН ТҰРАТЫН АЛАСА ОРМАНДАРҒА ҰЛАСАДЫ

БАТЫСТА ОРМАН ЖЕРОРТАТЕҢІЗДІК ҚАТТЫ ЖАПЫРАҚТЫ МӘҢГІ ЖАСЫЛ ОРМАНДАР МЕН БҰТАЛАР ДЕП АТАЛАДЫ. АҒАШТАРДЫҢ ЖАПЫРАҚТАРЫ ҚАТТЫ ӘРІ ҰСАҚ, БЕТІ ЖЫЛТЫР ИӘ ШЫРЫШТЫ БОЛЫП КЕЛЕДІ. ШЫҒЫСЫНДА АУЫСПАЛЫ ЫЛҒАЛДЫ (МУССОНДЫҚ) ОРМАН ДЕП АТАЛАДЫ. АҒАШТАР ҚЫСТА ЫЛҒАЛ ЖЕТІСПЕЙ ЖАПЫРАҒЫН ТҮСІРЕДІ

ШӨЛЕЙТ ЖӘНЕ ШӨЛ ЗОНАСЫ

ЖАУЫН-ШАШЫН МӨЛШЕРІ ӨТЕ ТӨМЕН, ӨСІМДІКТЕР СИРЕК, ТОПЫРАҚ ЖАМЫЛҒЫСЫ НАШАР ЖЕТІЛГЕН. ТОПЫРАҒЫНЫҢ СЫРТҚЫ ЕРЕКШЕЛІГІНЕ ҚАРАЙ САЗДЫ-ТАҚЫРЛАР, ТАСТЫ-ХАМАДА, ҚҰМДЫ-ЭРГТЕР ДЕП АТАЛАДЫ. ЖЕРАСТЫ СУЫ ЖАҚЫН ЖАТҚАН ЖЕРЛЕР МЕН ӨЗЕН АҢҒАРЛАРЫНДА ШҰРАТТАР (ОАЗИС) КЕЗДЕСЕДІ

АРКТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ АНТАРКТИКАЛЫҚ ШӨЛ

ЕКІ ПОЛЯР АЙМАҒЫН АЛЫП ЖАТҚАН БҰЛ ЗОНАДА АУА ТЕМПЕРАТУРАСЫ ТҰРАҚТЫ ТӨМЕН, ЖАУЫН-ШАШЫН ӨТЕ АЗ ТҮСЕДІ. КҮШТІ ЖЕЛДЕР МЕН ҚАРЛЫ БОРАНДАР ЖИІ СОҒАДЫ. ЖЫЛУДЫҢ ЖЕТІСПЕУШІЛІГІНЕН ТОПЫРАҚ ЖАМЫЛҒЫСЫ ЖЕТІЛМЕГЕН, ЖОҒАРЫ САТЫДАҒЫ ӨСІМДІКТЕР МҮЛДЕ КЕЗДЕСПЕЙДІ

ОРМАН АҒАШТАРЫ АСА БИІК, БІРНЕШЕ ҚАБАТТЫ БОЛЫП ӨСЕДІ. ЖЫЛ МЕЗГІЛДЕРІНДЕ АУЫТҚУ БОЛМАҒАНДЫҚТАН, АҒАШТАРДА ЖЫЛДЫҚ САҚИНА ТҮЗІЛМЕЙДІ. ЫЛҒАЛДЫҢ КӨПТІГІНЕН ӨСІМДІКТЕРДІҢ ГҮЛДЕРІ МЕН ЖЕМІСТЕРІ АҒАШ ДІҢІНЕ ДЕ ШЫҒАДЫ. ЖАНУАРЛАР ДҮНИЕСІ ӨТЕ БАЙ, ТОПЫРАҒЫ ҚЫЗЫЛСАРЫ ФЕРРАЛИТТІ

ЕҢ БАСТЫ БЕЛГІСІ-ЫЛҒАЛДЫ ЖӘНЕ ҚҰРҒАҚ КЕЗЕҢДЕРДІҢ АЙҚЫН АЖЫРАТЫЛУЫ. ӨТЕ БИІК ӘРІ БИІК ӨСЕТІН ШӨПТЕСІН ӨСІМДІКТЕР, ТОП БОЛЫП ӨСЕТІН АҒАШТАР МЕН ӨЗЕН БОЙЫНДАҒЫ ТОҒАЙЛАР ТӘН. ЗОНАДА ЖҰПТҰЯҚТЫЛАР КӨП КЕЗДЕСЕДІ, ТОПЫРАҒЫ ҚЫЗЫЛ, ҚҰРҒАҚ АЙМАҚТА ҚЫЗЫЛ ҚОҢЫР ТҮСКЕ АУЫСАДЫ